

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Confessio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

eos in ea re iniquè agere. Suspicionibus & dicta creditorum sæpè non sufficiunt.

Respondeo Secundò, Si agatur de solutione reddituum personalium, vel etiam realium, faciliùs excusari possunt, etiam si aliquot annis non soluant; quia ferè consuetudine receptum est, vt in pensionibus annuis non fiat ita prompta solutio.

Respondeo Tertio, Si ipsi in confessione se non acculant, quòd debita non soluerint, & putentur bona fide existimare, se posse adhuc solutionem differre; possit Sacerdos dissimulare eam inquisitionem, si animus eorum crederetur inde offendendus, & maius bonum quod intenditur, impediendum timeretur. Si tamen non putentur esse in bona fide, vel ignorantia videatur crassa, suauiter sunt monendi, & instruendi.

CASVS XIII.

Peccata oblita.

Vtrum teneatur Confessarius monere penitentem vt confiteatur peccatum mortale quod olim commisit, & per obliuionem prætermisit?

18 **R**espondeo, Rectè dicitur me non teneri monere Titium vt confiteatur peccatum mortiferum quod olim commisit, & per obliuionem prætermisit confiteri; quia illa ommissio præcepti diuini positui fuit absque culpa, nec obest illi ad salutem aut bonam vitam &c.

CASVS XIV.

Sigillum confessionis.

Confessarius dubitat an malè absoluerit penitentem à casu reseruatò: de eo, ipse confitetur apud Confessarium istius penitentis.

QVÆRITVR, An ille omnino teneatur cauere, ne iste Confessarius possit conijcere illi penitentem rursus in talem casum incidisse?

19 **R**espondeo, Confessarius qui dubitat an malè absoluerit penitentem à casu reseruatò, tenetur cauere ne ita confiteatur illud suum peccatum, vt Sacerdos possit conijcere illum penitentem rursus in talem casum incidisse. Et si enim sciebat illum aliàs talia commississe, ignorabat tamen hunc peculiarem lapsum. Nec refert quòd id per accidens conijciat: quia tenetur Confessarius cauere ne vllò modo det occasionem, vnde alius deueniat in notitiam peccati, quod ipse in confessione audiuit. Secus fortè esset quando idem casus illi Sacerdoti esset notus: tunc enim penitens non censetur inuitus, maxime si erat necessarium ad petendum consiliu. Si tamen ab alio consiliu haberi poterat, non potest conferre cum eo, qui conijciat personam. Expedi in hac materia esse strictum. Vide quæ diximus in Additionibus ad 3. Partem de Pœnitentia q. 11. de Sigillo Confessionis.

CONFESSIO.

CASVS I.

Dispositio penitentis.

Qualis dispositio sufficiat ex parte doloris, delectationis, & propositi ad absolutionem sacramentalem?

1 **R**espondeo, Illa dispositio, qua quis, reuocatis in memoriam suis peccatis, ex considera-

tionem malignitatis eorum, proflit in hunc actum animi internum: *O maledicta peccata quibus Deum meum offendi, vel quibus animam meam gratia diuina priuauit, & penis æternis obstrinxit!* & simul proponit illa explicite confiteri, & in posterum abstinere, & sic accedit ad confessarium eaque confitetur: illa, inquam, dispositio est sufficiens ad obtinendum beneficium absolutionis, & remissionem peccatorum, etiam si dum Confitetur, nouum actum internum non eliciat. Imò talis dispositio est valde bona & perfecta. Est enim abominatio & detestatio vitæ præteritæ quatenus offendit Deum; & sic est vera contritio: vel si tendat in peccata, vt faciunt reum penæ æternæ, est attritio supernaturalis, ac proinde sufficiens cum Sacramento. Porro in ista abominatione expressè continetur illud nolle, quo quis nollet peccasse: Sicut enim amare, est velle; ita detestari, odisse, abominari (quæ omnia idem valent) est nolle. Denique ex hoc actu necessario oritur dolor, saltem in parte superiore, etiam si homo non semper id aduertat. Impossibile enim est in se ipso videre aliquod malum ingens, & illud detestari seu abominari, & non dolere de eius presentia &c. Quare dubitandum non est quin tales confessiones validæ fuerint, & nullo modo sint repetendæ.

CASVS II.

An, qui dolet se non satis dolere de peccatis, cum absoluto proposito in posterum abstinendi, sufficienter sit dispositus ad absolutionem?

2 **R**espondeo, Si res moraliter consideretur, qui dolet se non satis dolere de peccatis, videtur habere sufficientem dolorem, modò ad sit propositum absolutum in posterum abstinendi. Qui enim dicit se dolere ob defectum sufficientis doloris peccatorum, hoc ipso satis indicat peccata displicere, & nolle se ea commississe, quamuis illam displicentiam non ita sentiat. Si ergo ad sit propositum absolutum emendationis, censeri potest ille dolor sufficiens.

CASVS III.

An dolor pridie excipitatur sufficiat vt postridie absolutionem consequatur absque nouo dolore?

3 **R**espondeo, Dolor semel conceptus de peccatis in ordine ad confessionem recogitatis, si quis ex vi illius, & propositi tunc concepti, applicet se etiam postridie ad confessionem, sufficiens est ad fructum Sacramenti, etiam si quis in actu confitendi nouum dolorem non concipiat. Manet enim iste dolor virtute. Sicut cum quis ex vi propositi quod hodie facit, crastino die se applicat ad aliquam peregrinationem, illud propositum tendendi ad talem terminum manet virtute. Idem cernitur in alijs bonis operibus.

CASVS IV.

Si Confessarius apprehendat vt scrupulos, quæ vere sunt mortalia: Aut vt non facta à penitente,

nitente, quæ tamen reuerà fecit: An teneatur repetere?

4 **R**espondeo, Sive Confessarius apud se iudicet poenitentem quædam non verè patrasse, quæ tamen verè patrauit, & confiteretur; aut putet esse scrupulos, (vt interdum fieri potest cum de consensu interpretatio agitur) quæ verè sunt peccata mortifera: bona est absolutio; modò tamen Confessarius conferat absolutionem in omni euentum, cogitans se posse decipi in hoc iudicio, & ideo tum ratione illorum, tum aliorum quæ constat esse peccata, dandam censet absolutionem. Ratio est, quia poenitens ex parte sua fati se explicuit, vt suppono, & Confessarius ipsum factum fati intellexit (quamuis priuato errore putauerit illud non esse peccatum, vel non esse à poenitente commissum) & intendit illum ab omnibus peccatis confessis absolueret.

CASVS V.

Confessio male intellecta.

Vtrum valida sit confessio si Confessarius solum apprehendat vt venialia, quæ tamen sunt mortalia, & ritè à poenitente sunt exposita?

5 **R**espondeo, Si Confessarius ex ignorantia putauit esse venialia, quæ erant mortifera, poenitens tamen ex parte sua fati illa cum circumstantiis explicuit, ita vt Confessarius factum intellexerit, etiamsi putauerit in eo non nisi venialem culpam latere: non ideo confessio est inuvalida: ac proinde neque repetenda. Nullo enim iure aut solida ratione contrarium probari potest; essetque res plena scrupulis, & valde grauis poenitentibus. Sufficit vt poenitens talem Confessarium non quæsierit, nec eius ignorantiam in confessione aduerterit: si enim aduerteret, deberet illum instruere, vt rectè iudicare possit. Hanc sententiam docent passim hoc tempore Doctores. Vide Suarem disp. 28. n. 14. & sequent.

CASVS VI.

Confessio male explicata.

An qui explicuit peccatum in proprio gradu malitia, vt potuit, putans esse veniale, & postea deprehendit esse mortale, teneatur id iterum confiteri?

6 **R**espondeo, Qui intendit confiteri peccatum in proprio gradu malitiæ, & illud explicat quantum nouit, etiamsi putet illud esse veniale, non tenetur postea repetere cum intellexerit esse mortale. Quia illa priuata opinio non excludit intentionem cõfiteudi illud secundum omnem eius malitiam. Secus est si solum intenderet confiteri vt veniale, & cuperet ita persuasum Sacerdoti, quod ordinariè non contingit.

Cum autem dubitat an commiserit, & tãquam dubiũ confitetur, tenetur postea vbi certus fuerit, iterum confiteri. Ratio est, quia dubium crimen & certum mutant totam iudicij rationem. Longè enim aliter censendus reus & puniendus (si tamen puniri potest) qui dubitat an crimen commiserit, aliter qui certo commisit. Vnde etiam fit vt confessio criminis dubij, non sit sufficiens materia Sacramenti. Loquor de dubio negatiuo, nimirum cum in neutram partem potest formari probabile iudicium.

CASVS VII.
Quomodo dubia negatiua sint confitenda?

Confessio Dubiorum.

Respondeo Primò, Scrupulosus in multis potest excusari; quia sæpè potest formare iudicium practicum, quod non potest is, qui mente est tranquilla. Vt in præfenti casu potest inducere in animum se tale peccatum, de quo dubitat, non commisisse; sed scrupulum esse, qui cum torquet: *Scrupulis non esse parendum, &c.*

Quid agat Scrupulosus in dubijs.

Respondeo Secundò, Absolutè tamen in dubio negatiuo tenemur confiteri, sed sub conditione. Primò, cum peccatum est mortale, & dubitamus an illud fecerimus, an non. Secundò, cum scimus nos commisisse; sed dubitamus sitne veniale, an mortiferum. Tertio, cum scimus nos commisisse, & esse mortiferum, sed dubitamus an simus confessi, an non. In hisce casibus manente dubio negatiuo, hoc est, in quo non possumus probabile iudicium in alteram partem formare, tenemur confiteri, iuxta communem Doctorem sententiam.

Dubitium negatiuum est triplex.

De Tertio casu, non est dubium; quia obligationi certæ non satisfacimus solutione incertâ.

In tertio, confitenda.

De Secundò etiam patet: quia vt aliquid censeatur materia necessaria confessionis, non est necesse vt constet esse mortale, vel absolutè putetur esse mortale (distinctio enim peccatorum mortalium & venialium semper habita fuit obscurissima: sed sufficit vt constet esse peccatum, & non habeatur probabilis opinio esse veniale; tunc enim ob rei obscuritatem, suspectum haberi debet malitiæ mortalis. Nec obstat quòd in dubio æquali homo non teneatur ad onus voti: nam si constat illum, vouisse, sed dubium est an plenè in illud consenserit, tenetur voti, quia præsumitur habuisse sufficientem consensum, si ætas adfit, nisi constet de contrario. Eodem modo si materia erat grauis, præsumitur habuisse sufficientem deliberationem ad peccatum mortale, ita vt teneatur confiteri.

In secundis similiter.

In Primo casu cum dubitas an commiseris tale quid, an non, probabile mihi est te non teneri confiteri. Ratio est, quia nemo censendus est reus ob crimen dubium, sed in omni iudicio est absoluentus vt innocens; non enim præsumenda sunt in dubio delicta. Ita puto intelligendos Doctores qui hanc sententiam insinuant, nempe Henriques lib. 8. c. 45. & Sà V. Eucharistia nu. 23. Tenetur tamen tunc confiteri, nisi dubium possit deponere.

In primo, nõ teneris confiteri.

Sed dices, Nemo in dubio tenetur ad onus voti: ergo nec ad onus confessionis.

Respondeo, Ideò in dubio neminem teneri ad onus voti, præcepti, &c; quia par non est vt tantum oneris imponatur cum res est dubia, quantum imponitur cum est certa; quod tamen fiet, si dubius, voto teneretur. At hoc non fit in nostro casu: Non enim in dubio imponitur ei vt confiteatur crimen absolutè, sicut fieri debet cum res est certæ; sed solum vt confiteatur sub conditione, & sub dubio; quod longè minus est & facilius. Vnde non obligatur ad aliquid quod excedat illam dubitationem, sicut obligaretur dubius voti, si teneretur votum implere.

In dubio nõ teneris ad onus voti.

CASVS

CASVS VIII.

Confessio speciei & numeri.

Verum in Confessione teneamur explicare species & numerum omnium peccatorum mortalium?

11 Respondeo, Certum est apud omnes, penitentem teneri confiteri distincte omnia quae nouit: unde si sciret distincte species & numerum omnium, teneretur explicare. Nulla enim est ratio cur in quibusdam generibus peccatorum satis sit explicare species subalternas, in alijs etiã oporteat vltimas. Et vnde sciemus in quibus illo vel hoc modo fieri debeat? Vel enim in omnibus sufficeret explicare species subalternas, quod plane fallum: vel in nullis, vel in aliquibus; si hoc vltimum, in quibus, & in quibus non? Itaque nulla certa regula dari poterit. Verum quia pauci norunt omnes illas specierum distinctiones, solum obligantur prout commodè possunt, adhibito examine diligenti pro capacitate personae & causa grauitate.

12 Hinc tamen non sequitur illos debere esse anxios, quia satis est eos facere quod commodè possunt: nec ad ampliùs tenetur Confessarius.

Sufficit ut Confessarius sciat distinctione venialium & mortalium in genere.

Neque hinc sequitur paucissimos esse idoneos Confessarios: quia si ille solus esset idoneus qui omnes peccatorum distinctiones nosset, nemo esset idoneus. Quis enim nouit distinctionem mortalis & venialis in casibus particularibus? id tamè videbatur maximè necessarium ad hoc iudicium. Vt ergo confiteatur idoneus, satis est vt sciat distinctionem venialium & mortalium in genere, & distinctiones specierum passim à Doctoribus traditas, quae non difficulter ex circumstantijs colliguntur.

13 Numerus exponendus si commodè scribi possit.

Quòd ad numerum attinet, is aperiendus, si sciatur: si nescitur, vel non facile in memoriam reduci potest, sufficit dicere numerum verisimilem; vel si hoc non potest, consuetudinem. Sanè in praxi non vidi hac in re tantam difficultatem. Si enim Confessarius est dexter & minimè scrupulosus, facile & speciem & numerum à confitente eliciet, saltem quantum satis est, vt eius statum cognoscat.

CASVS IX.

Variae species peccatorum.

Proponantur varia peccatorum species, & quomodo haec in confessione explicanda?

14 Osculum libidinosum.

Respondeo Primò, Osculum libidinosum, si in sola voluptate illius osculi steter absque desiderio coitus, esse eiusdem rationis seposito scandalo, siue fiat circa coniugatam, siue circa solutam; nec esse necessarium explicare illam obiecti circumstantiam.

Delectatio morosa.

Secundò, Idem semper sensi de delectatione morosa. Quod etiam docet Vasquez 1. 2.

Affectus copulae.

Tertiò, Non tamen idem sentio de affectu copulae, etiamsi ob timorem poenae, vel alia simili causa non velis ad actum externum prodire. Desideras enim in eorde tuo feminam; ac proinde es adulter coram Deo, iuxta Domini sententiam. Ratio est, quia desiderium illud accipit speciem ab opere desiderato tanquam obiecto, & exiret in opus, nisi impediretur extrinsecus.

Quartò, Puto omnes haereses, in ratione haereticis, esse eiusdem speciei: unde sufficere vt dicat, se negasse vel dubitasse de aliquo articulo fidei.

Quintò, Periurium per Deum & Sanctos esse eiusdem rationis. Idem existimo de periurio execratorio & simplici: nam in omni periurio tacite continetur execratio.

Sextò, Blasphemiam in Deum & in Sanctos, immediatè esse diuersae speciei, sicut & laudem & cultum.

Septimò, Probabile est in infamia & iudicio temerario non necessariò explicandã esse speciem peccati de quo infamauit, vel temerè iudicauit. Quia probabile est omnes detractiones esse eiusdem speciei: similiter omnia iudicia temeraria, & contumelias. Et si enim crimina sint diuersa, opinioniones tamen hominum de te, quatenus sunt contra famam vel honorem tuum, censentur eiusdem speciei; & solum differre secundum magis & minus: sicut variae laciones corporis, vel bonorum fortunae. Tota enim fama est vna species bonorum, sicut diuitiae. Vnde sufficit dicere, Detraxi in materia graui, nec opus est explicare quid dixeris. Ita etiam docet Sã in Romana magistri S. Palatii correptione. Idem probabile de blasphemijs in Deum, ob eandem causam.

Octauò, In speciebus diuinationis, materiale instrumentum non mutat speciem moralem.

Nonò, In incestu, excepto primo gradu cum parente & cum sorore, puto probabile ceteros esse eiusdem speciei.

CASVS X.

Quomodo peccatorum numerus in Confessione sit explicandus?

DE numero, Non est magna difficultas. Nam si absque magna molestia non possit exactè numerum attingere, sufficit dicere rudi modo: v. g. fortè vices, aut circiter, plus minùs: Si hoc non potest, dicat suam consuetudinem, vt Doctores tradunt.

Quando autem agitur de opere externo exequendo, sufficit dicere quamdiu ea in re fuerit occupatus: v. g. Occidi illum, & fui per mensem in eo conatu parando arma, proficiendo, & captando occasionem. Eodem modo si conatus fuerit pertrahere feminam ad turpia.

Quòd ad interruptionem attinet, si voluntas tendat ad executionem, non censetur interrumpi nisi per retractationem & mutationem propositi: vt si decreuisti manè non audire sacrum, vel non recitare officium, & sequatur omisio exterior, censetur vnum peccatum, etiamsi decies habueris illam voluntatem; & toties illam alijs cogitationibus intermiseris; Si autem non sequatur executio, sunt diuersa numero peccata. Sed si hic numerus ignoratur, satis est dicere. Fui diu in voluntate non audiendi sacri, tamen postea audiui.

Numerus actuum interiorum difficulter sciri potest, nisi contrarijs actibus fuerint interrupti, Vnde ordinariè explicandus est per durationem temporis, & hoc satis est. Confessarius mediocriter doctus, qui non est scrupulosus, non habet in his rebus magnas difficultates. Quòd si sit scrupulosus, etsi doctissimus, vbique haerebit, eritq; anxius.

CONSE-